

Een echt huis voor de amateurkunst

Groningen, juni 2018

VRIJDAG, het huis van de amateurkunst voor Groningen, heeft in 2017 haar visie op de toekomst herijkt. Hierbij heeft VRIJDAG, naast kunstvakinhoudelijke vernieuwing, speciale aandacht gegeven aan de maatschappelijke waarde van amateurkunst.

VRIJDAG ziet amateurkunst als een waardevol maatschappelijk instrument. Het samen maken van kunst ontwikkelt niet alleen *21st century skills* bij de individuele deelnemers, het versterkt verbinding en stimuleert onderling begrip. Met deze kracht van amateurkunst versterken we zo de Groningse samenleving. Hierbij zetten we nadrukkelijk in op inclusiviteit: we zijn er voor iedereen, alle leeftijden en elk niveau.

VRIJDAG is nu druk doende om de woorden in onze visie om te zetten in daden. Dat is zichtbaar in de opzet en inhoud van het nieuwe aanbod cursussen, lessen en workshop: deze zijn laagdrempelig toegankelijk en ingericht als multidisciplinaire routes. Ons uitgangspunt is dat iedereen talent heeft en de kans moet krijgen om dit talent te ontdekken en te ontwikkelen.

We geloven niet langer in strikte scheidslijnen tussen kunstdisciplines. We zetten daarom vol in op samenwerking met andere makers in het culturele veld – en soms daarbuiten. Hierbij volgen wij nadrukkelijk ontwikkelingen binnen de kunsten. Aansluiting behouden bij die ontwikkelingen is noodzakelijk voor onze maatschappelijke relevantie.

Een centrale huisvesting

Het huis van de amateurkunst wil onderdak bieden aan alle Groningse amateurkunstenaars en kunstdisciplines met elkaar verbinden en vervlechten. De maatschappelijke, multidisciplinaire en geïntegreerde organisatie die hiervoor nodig is, was het uitgangspunt bij de fusie in 2013 tussen de Stedelijke Muziekschool Groningen en het Kunstencentrum Groningen. Dat hiervoor één gezamenlijke huisvesting noodzakelijk is, werd bij de fusie van alle zijden ondertekend en onderschreven in het onderzoek dat ten grondslag ligt aan de stichting van VRIJDAG.

VRIJDAG moet een plek zijn waar al die amateurkunstenaars goed en graag hun resultaten kunnen presenteren. In al ons aanbod heeft het presenteren een grotere rol gekregen, waardoor we al onze cursisten een ervaring meegeven waar ze de rest van hun leven uit kunnen putten. VRIJDAG moet ook een plek zijn waar amateurkunstenaars zich veilig voelen om fouten te maken en de eigen grenzen te verleggen. Tot slot wil VRIJDAG ook een plek zijn waar amateurkunstenaars elkaar ontmoeten en inspireren; een plek die uitnodigt tot samenwerken. Zo ontstaat een broedplaats van creativiteit die meer is dan de som der delen.

VRIJDAG in de wijken

In de nieuwe visie van VRIJDAG zetten we in op het stimuleren van amateurkunst in de wijken. Met de maatschappelijke meerwaarde die amateurkunst kan bieden, willen we twee gezichten van de stad verbinden. Samen kunst maken kan de tweedeling verkleinen, verschillen overbruggen en achterstanden terugdringen.

“De afgelopen jaren zijn diverse onderzoeken gedaan om de mogelijkheden van huisvesting op de genoemde locatie te verkennen. DAAD Architecten heeft in 2014 onderzocht in hoeverre het programma van de toenmalige Kunstencentrum Groep Groningen (KCG) en de Stedelijke Muziekschool (thans samen VRIJDAG) kunnen samengaan op genoemde locatie. ABC Nova heeft in maart 2017 een haalbaarheidsonderzoek afgerond over het huisvestingsvraagstuk van VRIJDAG. Conclusie uit dat onderzoek is dat partijen erkennen dat, gezien het maatschappelijk belang en de toekomstbestendigheid van VRIJDAG, een centrale huisvesting noodzakelijk is.”

Uit: 'Huisvestingsonderzoek VRIJDAG' door vastgoedbedrijf gemeente Groningen

We willen daarmee doelgroepen bereiken die niet vanzelfsprekend naar ons toekomen. Daarom gaan we zelf deze mensen opzoeken in de wijken. Zo wil VRIJDAG de kracht van amateurkunst laagdrempelig en dichtbij aanbieden.

We gaan daarbij vooral op zoek naar wat er al in de wijken gebeurt en hoe VRIJDAG dat kan verbinden en versterken. Daarbij zal volop gebruik gemaakt worden van locaties die in de wijk aanwezig zijn, zoals school- of wijkgebouwen. Daar kunnen we werken, ateliers inrichten, repeteren en lesgeven. Maar voorzieningen in de wijken kennen ook hun grenzen.

We kunnen simpelweg geen ateliers inrichten voor edelsmeden of ovens plaatsen voor keramiek. We kunnen geen ruimtes geschikt maken voor het moderne theater of inrichting voor het samen muziek maken en presenteren.

Juist voor deze wijkaanpak geldt dat presenteren een belangrijk onderdeel vormt. De bestaande voorzieningen in de wijken kunnen maar voor een klein deel aan die vraag voldoen.

Verbindt wijken en binnenstad

De stad Utrecht, die met 334.000 inwoners bijna anderhalf keer groter is dan Groningen, heeft gekozen voor een decentrale aanpak voor de amateurkunst. Utrecht investeerde in 'huizen voor amateurkunst' in de wijken. Er werd meer dan 16 miljoen euro uitgegeven aan wijktheaters, met een jaarlijkse structurele impuls van 2 miljoen euro om de exploitatie van de wijktheaters gezond te krijgen.

De stad Groningen kan door zijn kleinere schaal kiezen voor een oplossing die wijken en binnenstad meer met elkaar verbindt, die de twee gezichten van de stad beter samenbrengt, die segregatie verkleint. VRIJDAG wil in de wijken laagdrempelig aanbod organiseren en stimuleren, wijkbewoners laten kennismaken met amateurkunst, maar verdieping bieden in de ateliers, oefenruimtes en podia van de centrale huisvesting in de binnenstad.

Kennismaken met samen kunst maken doe je in de wijk, op school of in het buurtcentrum, maar wil je meer, dan ga je met Groningers uit diverse wijken, niet alleen je eigen wijk, samen kunst maken in het huis van de amateurkunst. Daarmee is het maatschappelijke effect, zo menen wij, sterker dan in Utrecht, waar deelnemers binnen de wijk aan de slag gaan met alleen hun wijkgenoten. Een mooi voorbeeld van een project waar onlangs voor deze Groningse wijkaanpak werd gekozen, is De Wijk De Wereld, waarin verhalen opgehaald in Selwerd en veelal ook gebracht door wijkbewoners werden gepresenteerd in de Stadsschouwburg.

De meerwaarde voor de binnenstad

De beoogde centrale huisvesting aan de Sint Jansstraat is niet alleen mooi centraal gelegen, maar heeft als meerwaarde voor de stad ook de vorming van een cultureel cluster: Groninger Forum, GRID, Stadsschouwburg en Grand Theatre zullen elkaar versterken. Als het Centrum Beeldende Kunst (CBK) hier aan wordt toegevoegd neemt dit effect flink toe.

De impuls die het Groninger Forum moet geven aan de oostelijke binnenstad, versterken we met één centrale vestiging aan de Sint Jansstraat. De bezoekers aan onze podia en onze cursisten samen zorgen jaarlijks voor ruim 16 duizend extra bezoekers, met alle spin-off van dien, bijvoorbeeld voor omliggende horecavoorzieningen en de exploitatie van de parkeergarage onder het Groninger Forum. Omdat de piekuren anders zijn kan onze zaalruimte van meerwaarde zijn voor de activiteiten van het Groninger Forum, bijvoorbeeld voor congressen.

De museale drukpersen van GRID kunnen voor VRIJDAG een waardevolle aanvulling binnen ons cursusaanbod vormen. De Stadsschouwburg en het Grand Theatre werken beide al regelmatig samen met VRIJDAG. Voor het publiek zijn de diensten van de bibliotheek, van CBK en van VRIJDAG een continuüm. Door deze organisaties te clusteren ontstaat er meer dynamiek en daar vaart ook VRIJDAG wel bij. En in onze visie uiteindelijk ook de wijkbewoners die we willen bereiken.

Return on investment

Er wordt al sinds 2000 gesproken over fusie en over centrale huisvesting. In die context zijn de investeringen in de bestaande huisvesting op een laag pitje gezet. Het heeft wel tot gevolg dat de bestaande huisvesting niet meer voldoet. Doorgaan in de bestaande huisvesting vraagt een investering in de panden van 13,2 miljoen euro (prijspeil 2017). Maar dan kunnen we onze kunstvakinhoudelijke vernieuwing onvoldoende vormgeven en versterken we de binnenstad niet op de manier die mogelijk zou kunnen zijn met één centrale huisvesting aan de Sint Jansstraat.

VRIJDAG is van mening dat die investering door te kiezen voor één centrale huisvesting stad en provincie een veel groter rendement bieden, doordat we dan de gewenste vakinhoudelijke vernieuwing doorvoeren, beoogde maatschappelijke effecten realiseren én een krachtige impuls aan de binnenstad geven.